

**XVI PREMI PIRINEU
DE NARRACIÓ LITERÀRIA**
dotat per l'Ajuntament d' Organyà

RECANCES

ENRIC CASANOVAS BELTRÀN
Primer premi

ORGANYÀ

En Cosme està assegut, com cada tarda, en el sofà de la sala d'estar. Deixa que les hores s'escolin, mentre va desfilant la troca dels records. El tic-tac del rellotge de paret hipnotitza el temps i els sorolls que ocasionalment trenquen el silenci, parlen d'on es troba i què fa en cada moment l'Emília, la seva filla. Amb ulls cansats, en Cosme contempla un cel sobtadament enfosquit per un sostre de núvols carregats de pluja. Una pluja que ha sentit arribar abans de veure-la i que els ocells, amb el seu vol rasant i esvalotat, anuncien de fa estona. De cop i volta, d'entre l'estol de pardals, n'hi ha un que malda per volar amb un batec d'ales desesperat. Fa oscil·lacions a l'aire, puja i baixa, fins que cau al seu pati. Llavors, en Cosme s'aixeca amb escarràs del sofà i s'apropà a la finestra. Just en aquell moment comença a espurnejar i veu com el pardal s'estarrufa, s'espolsa i s'afanya a cercar recer. Es desplaça feixugament, arrossegant una ala mig desplegada. S'ha posat a l'espai que queda entre els testos de geranis i la paret, i ara té la certesa que l'animaló està malferit i que no pot volar. Lleva el seu esguard aigualit cap el cel i la pluja, com a resposta irada, s'intensifica. De sobte, una tronada fa estremir els vidres, i també el seu cor. Sap, per experiència, que només és el principi i que el ruixat que ha de caure acabarà matant aquella pobra bèstia. Les tempestes, en aquesta època, solen ser desmesurades, impetuoses. És a les seves mans, de salvar-lo, però fent-ho només li donarà unes hores, potser uns dies més d'existència, qui sap! El més probable és que acabi morint de totes maneres.

Com si li llegís el pensament, el pardal tomba el cap i el mira amb un ull punyent, rodó i fosc, petit com un cap d'agulla. O almenys això li sembla. No sap què fer. Ara cau un terrabastall de rabiüdes gotellades que esclaten contra el terra del pati, contra les fulles dels arbres i plantes, contra els vidres, i també, també, contra la seva consciència. Finalment, s'estova i es decideix a sortir. No pot deixar-lo morir sota la seva indiferència. Tan bon punt obre la porta, sent que l'Emília el crida. No, no s'ha begut l'enteniment, només vol salvar una pobra bèstia malferida. La pluja és tan densa que en un no res queda xop de cap a peus. Mig encongit, fa unes passes apressades i, quan és davant dels geranis s'ajup, allarga la mà i l'atrapa. L'animal ni tan sols prova de salvar-se, tremola espantat, indefens, perdut, insignificant, ja dins del seu puny clos. Torna de la mateixa manera: encongit i de pressa, i quan entra, l'Emília ja l'espera amb una tovallola a les mans i una ganyota de retret als llavis. Sí,

agafarà un refredat, i sí, ja no té edat per fer ximpleries. Com la majoria de dones, la seva filla sempre té raó. Les dones són prudents, assenyades.

Quan ella se'n va, deixa amb cura el pardal damunt la taula, el pobre està tot esborrifat i tan xop com ell. Fa pena de veure. Tremola com una fulla al vent i ni tan sols gosa descloure les parpelles, abandonat totalment a la seva sort. Sap que ja no és l'amo del seu destí.

Agafant una punta de la tovallola, en Cosme prova d'eixugar-lo, però l'animaló té un ensurt. Se sobresalta, dóna un petit saltiró i cau de costat damunt la taula. Té la pota ferida, i potser també l'ala. El seu pit es dilata i contrau violentament. Està aterrit. En Cosme es treu un mocador net de la butxaca i el desplega per embolicar l'ocell com si fos un farcellet. Després, l'agafa entre les mans i li bufa suaument el caparró, per assecar-lo i donar-li el màxim d'escalfor. Està indefens i malferit, i ha perdut el més preuat: la llibertat. Sense ella no podrà sobreviure.

En Cosme s'asseu al sofà. Té l'ocell entre les mans i les reposa damunt la seva falda, com si es tractés d'un niu. No pot controlar-ne el tremolor, de les mans. Des de fa temps que semblen dues papallones volant pel seu compte. Ell, que havia tingut el pols d'un cirurgià. Ara, quan més quietes les vol tenir, més es belluguen. Una molèstia que sovint li fa incòmoda la vida. Però en aquest moment no té cap importància, segur que el pardal no li tindrà en compte.

D'allà estant, contempla la xafegada a través de la finestra. Aquelles torrencials tempestes pirinenques exciten a petits i grans, i treuen els vilatans del seu ensopiment. La vall adopta un aire sinistre, apocalíptic, i tothom s'afanya a recollir la roba estesa, a posar-se a recer o a sortir amb el paraigua a cercar el despistat de la família. En Cosme està previngut de fa estona, perquè les sent per tot el cos, les tempestes. El dolor dels ossos s'intensifica, es fa punyent, i té mal de cap.

De sobte, s'escolta un espetec. Una fuetada de foc esquinça l'horitzó i fendeix violentament la penombra de la sala. La descàrrega no ha anat a parar gaire lluny, probablement al parallamps del campanar. El tro que segueix el llamp retruny com si l'univers esclatés en mil bocins. A l'Emília, que en aquell moment feineja en algun racó de la casa, se li escapa un crit barreja d'admiració i esglai. En Cosme sacseja greument el cap i perfila un somriure. És la natura, i

la seva descomunal força. Fins i tot el pardal ha obert les parpelles revifat per l'ensurt de l'estrèpit.

Tot passa, i la tempesta no triga a minvar la seva intensitat. Els tambors de guerra i el vaporós exèrcit amb el seu xàfec d'espurnejants fletxes líquides poc a poc es va allunyant, deixant darrera seu un món il·lustrós, amarat, que de seguida reneix amb més vigoria.

En Cosme s'aixeca i obre la porta, perquè entrin dins la casa les sentors que desprenen arbres, flors i terra. A l'horitzó, veu els darrers raigs d'un sol ponent que tenyeix de sang el ventre de la nuvolada i perfila d'un voraviu encès les muntanyes. Els ocells ja surten dels seus cataus amb engrescadora piuladissa per aprofitar el que queda de dia i en Cosme obre els seus sentits per gaudir d'aquell espectacle un cop més, un dia més, un any més, qui sap fins quan... Observa el pardal. No pot fer res més per ell, tan sols esperar que es refaci. I no hi confia gaire. El deixa amb cura damunt del sofà, sobre d'un coixí, perquè en aquell moment arriba l'Emília per treure'l del dolç embadaliment. La seva filla tanca la porta, l'agafa del braç i el condueix cap a l'habitació dient-li que s'ha de canviar la roba, que si no agafarà una calipàndria. Ho fa tot de pressa, sense ni tan sols donar-li temps de protestar. Ella és així, enèrgica, arrauxada. Té la roba de recanvi, neta i planxada damunt del llit, i en Cosme obeeix d'esma, fa el que la seva filla diu que ha de fer.

En sortir de l'habitació, ja té el sopar a taula. No té gana, però n'és l'hora. La seva filla no s'atura, mai s'atura, amb ella tot rutlla dins d'un escrupolós ordre que en Cosme segueix de forma metòdica, com el músic fa amb les notes.

Sopa en silenci, mastegant lentament, pensant en el pardal. Dissimuladament, li reserva unes molles de pa. Cova la incerta esperança que la bestiola podrà revifar-se. Qui sap!

Així que acaba de sopar, s'asseu davant del televisor, tal com acostuma a fer sempre abans d'allitar-se, però avui no l'engega. El pardal continua ensopit, amb els ulls clucs. L'agafa i el desembolica del mocador, pensa que ja deu estar eixut. La bèstia, alliberada, s'espanta i prova de fugir, però de seguida es resigna a la seva sort. Mirant de tranquil·litzar-lo, en Cosme fa espetegar la llengua mentre li acaricia el caparró amb el dit. Suaument, fins que el pardal acaba per deixar anar un parell de piulades. Satisfet del seu èxit, en Cosme s'aixeca i va fins la cuina. Sota la mirada inquisidora de l'Emília, cerca dins d'un

armari un plat petit i n'agafa un del joc de cafè. El deixa damunt del taulell, al costat de l'aigüera. Tot seguit es treu les molles de pa de la butxaca, obre l'aixeta el just, perquè en rafi un fil d'aigua, i les humiteja.

Descoberta la seva intenció, l'Emília diu que el millor és que posi l'ocell dins d'una capsa. Però a en Cosme no li sembla una bona idea. Llavors, la seva filla obre amb decisió el mateix armari que ha obert abans ell i en retira un plat, un que sap que està esquerdat. A continuació, sense obrir boca, li bescanvia per l'altre arrabassant-li aquest de la mà. En Cosme observa el plat que li acaba de donar. És massa gran per quatre molles de pa. Però calla, no diu res. Sap de sobres com és la seva filla, quan està enfeïnada val més no destorbar-la i encara menys contradir-la. Abans en Cosme no surti de la cuina, ella li recorda que no ha de trigar gaire en anar-se'n al llit, que aviat tocaran les vuit.

En Cosme torna a la sala sense encendre el llum. Pensa que el pardal estarà millor en la penombra; en tenen prou amb la claror esmorteïda que els arriba des de la cuina. Seu al sofà i deixa el plat al seu costat. Seguidament agafa el pardal, el posa dins del plat i amb molta delicadesa l'amorra a les molles. Sap que no menjarà, però ho fa perquè descobreixi que ho pot fer quan vulgui. Quan l'allibera, l'animal de seguida es replega: ni potes, ni coll i el cap ben entaforat. En Cosme el torna a acariciar. Ho fa mirant de controlar el tremolor de la seva mà, passant-li suaument el revers del dit per una de les ales.

-Tranquil petit, paciència, tot s'arreglarà –diu mentre l'acaricia.

El pardal es deixa tocar sense immutar-se i, tot i que sembla que l'ocell estigui confortablement instal·lat, en Cosme percep, intueix, que alguna cosa no va a l'hora. Sap què és, no en té cap dubte. La superfície llisa i freda del plat no és l'adient per què hi pugui reposar. Però pensa que si el treu de dins del plat i sent el desig de menjar, no hi podrà tornar a accedir per ell mateix. En Cosme prem els llavis. Amb el plat petit del joc de cafè, aquell problema no hauria existit.

No li agrada que l'Emília li recordi què ha de fer, per aquesta raó, tot i que encara no té son, quan el rellotge toca les vuit se'n va a la seva habitació. Per un moment pensa que podria endur-se el pardal amb ell, però prefereix no remenar-lo i, sobretot, no exposar-se a raons amb la seva filla. Si el veiés amb l'ocell al dormitori segur que s'enfadaria.

Sol dormir malament, el cos li fa mal i li costa d'agafar el son, però aquest ves-

pre, a més, se sent neguitós, angoixat, i tot i que sempre mira d'evitar-ho, dóna voltes als records mentre es regira incòmode sota dels llençols. La seva vida ha canviat molt en poc temps. Des que va morir la Carmeta i van venir la seva filla i el seu gendre a viure a casa seva, que res no és el mateix. Sap que tot ho fan a fi de bé i no vol ser desagraït, però ha perdut la llibertat.

Quan es desperta encara és de nit, els galls estan muts i no passa cap raig de llum per les escletxes. Tot és fosc i silenci. El primer que li ve al pensament és el pardal, i es lleva. A les palpentos, va passant pel passadís mirant de no fer soroll, després pel menjador, fins que arriba a la sala d'estar i s'asseu al sofà. Es queda una estona allà, fruit quietud i silenci, assaborint a través de la finestra d'un cel estelat, delectant-se d'un tall de lluna somrient que clareja feblement l'estança. De sobte, el pardal té un petit estremiment, o almenys això li sembla. Està convençut que el pobre animaló no pot descansar com cal. Tampoc no sembla que hagi menjat. L'agafa amb molt de compte, el treu del plat i el deixa damunt del sofà. A continuació, s'aixeca i va a la cuina. Encén la llum i, quan obre la porta de l'armari, s'adona que les mans li tremolen sense control. Maleïdes mans! Agafa amb dificultat de la pila un plat petit del joc de cafè i torna a tancar la porta. Després surt deixant el llum de la cuina encès, per no haver d'encendre el de la sala. Ho fa tot amb molt de compte, per no fer soroll, però, quan s'acosta al sofà, el plat se li esmuny de les mans i s'esbocina contra el terra. En Cosme deixa anar un reneç, s'encongeix d'espatlles i serra les dents. Resta un moment quiet, expectant, amb el ressò del terrabastall encara a les orelles, mentre maleeix la seva malaptesa. Si no li tremolessin les mans d'aquella manera... Quan reacciona, dóna una llambregada al pardal. L'animal segueix quiet, en el seu estat mig letàrgic. S'afanya en anar a buscar l'escombra i el recollidor, però amb l'enrenou el silenci ha quedat penjat d'un fil massa prim i sent, amb el cor petit, les veus de l'Emília i en Jofre que li arriben des del pis de dalt. A continuació, les molles del llit que s'alliberen d'un pes i les passes apressades de la seva filla. Ell no és mou, espera, quiet, encongint. Quan l'Emília entra a la sala no diu res, encén la llum i, posant-se les mans als malucs, es queda palplantada al seu davant. Els llavis premuts, igual que feia sa mare, signe evident de la indignació que sent. Passeja amb lentitud un esguard escrutador al seu voltant i finalment l'atura. Ha descobert els bocins de plat escampats per terra. Alça la mirada i, veient el pardal al sofà, entén de

seguida què ha passat. Amb una expressió barreja de commiseració i ràbia, allibera un profund sospir mentre sacseja el cap. Sembla que va a dir alguna cosa, però es conté i li pren l'escombria i el recollidor de les mans. En ser alliberades dels estris, les mans d'en Cosme queden perdudes a l'aire, tremolant, i ella les observa. Un instant. Llavors, fent un esforç per estovar la veu, li diu que se'n torni al llit, que ja ho recollirà tot ella.

-Em sap greu, filla, però el plat que m'has donat no em servia –s'excusa en Cosme.

-Ara ja està fet, pare –diu ella malhumorada, començant a escombrar els trosos.

L'endemà, quan en Cosme retroba el pardal, té una sorpresa, hi ha hagut canvis. L'animal es troba al mateix lloc, però dins d'una capsula buida de sabates i no hi ha molles de pa per enlloc. En Cosme agafa de seguida el pardal per alliberar-lo d'aquella la presó. Com pot guarir-se si obrint els ulls es veu engabiats entre quatre parets opaques? Quin acudit! Està convençut que l'Emília només ho ha fet per dur-li la contrària. És tossuda com una mula. Tan tossuda com tu, solia dir-li la Carmeta. I fins i tot més que jo, pensa ell.

Comprova que la seva filla es troba al pati estenent la bugada i, amb l'ocell a la mà i la mà dins la butxaca de la jaqueta, es disposa a sortir sense fer soroll. Abans, però, agafa la magdalena de l'esmorzar que té preparat a la taula del menjador i la suca al got de llet. Seguidament la posa dins d'una bossa de plàstic i se la fica a l'altra butxaca. Mai no marxa tant d'hora, i menys sense dir abans allà on va, però en aquest moment se sent massa dolgut, necessita esbargir-se. A més, aquesta fugida és la seva petita venjança.

Passa per davant del Casal on a vegades hi va a fer la partida de cartes i després enfila xino-xano el camí que porta al pont. Continua caminant una bona estona pel corriol que voreja el riu, fins que troba un banc de pedra on seure. Fa molt temps que no ve per aquestes contrades. De fet, fa temps que no se sent capaç de res. El matí és fresc i clar, i el sol ja sobreix per damunt els geps de la serralada pirinenca. En Cosme respira profundament un parell de vegades absorbint alhora aire i paisatge, i després allibera l'ocell damunt la superfície rugosa del banc. L'animal, sorprès i espantat, fa un maldestre batec d'ales en un va intent d'envolar-se. Una efímera il·lusió. No obstant s'eixoriveix,

tomba el cap a una i altra banda, com si no acabés de creure's allà on és, i deixa anar un parell d'alegres piulets.

-Poc a poc amic meu -mormola en Cosme.

Li parla molt fluix, quasi xiuxiuejant, i li bufa suaument. L'ocell s'estarrufa i obra i tanca les parpelles, com si agrais aquelles atencions. Llavors, en Cosme es treu la magdalena de la butxaca i l'esbocina espessigant-la per la part que abans ha sucats en la llet. No espera que mengi de seguida, tot necessita el seu temps i en aquest moment el seu amic està massa enlluernat pel miratge de la llibertat, però amb paciència tot arribarà. El pardal deixa anar una altra piulada i a l'instant troba resposta en una obaga propera. En Cosme somriu satisfet. Sens dubte, aquell és el millor lloc on podien trobar-se. S'aixeca, es decanta unes passes per donar a l'ocell la tranquil·litat que necessita i s'asseu a una roca que hi ha a prop. D'allà estant l'observa, mentre es va menjant sense mastegar, deixant que els trossos se li desfacin a la boca, el que queda de magdalena. No sap per quina raó, però sembla que aquell matí gaudeixi de tot d'una manera excepcional.

El riu, en aquell lloc, hi ronseja una mica i l'aigua, llustrosa, hi circula esplaiant-se suaument. Un trànsit silenciós i constant enmig de la fixesa majestàtica de les ufanoses muntanyes. El matí, polit per la tempesta del dia abans, és clar, lluent com una patena. La bonança i la pregona serenor d'aquell indret aviat se li encomanen i en Cosme se sent envaït per una pau beatífica. Una placidesa d'esperit i una lucidesa que no sentia des de feia molt temps.

El pardal no triga a tenir companyia. Un parell de congèneres afamats, han baixat d'una branca disposats a fer via amb les engrunes de la magdalena. En Cosme els deixa fer, de totes maneres no creu que el seu pardal acabi per menjar-se-les totes i, vés a saber, potser així n'hi faran venir ganes. Però de moment l'ocell s'ho mira resignat, com si tingués ben assumida la seva sort.

Aviat se n'afegeixen un parell més al tiberi, i en Cosme es veu obligat a picar de mans per foragitar-los abans no s'ho cruspeixin tot. Encara queden algunes molles i té l'esperança que el seu ocell tard o d'hora se les acabarà menjant.

Els minuts i l'aigua van avançant en el seu curs impertorbable, mentre ell reula a records d'infantesa, quan un jove lliure i feliç corria per aquells prats com un poltre desbocat. En aquella època res era prou i mancava el temps per viure. Més tard la joventut, els banys amb els amics en el gorg les tardes d'estiu, els

passeigs i el festeig amb la Carmeta per la ribera... Retalls d'una vida, que van passant com un miratge.

De sobte, se li acudeix una trapelleria per acompanyar aquells pensaments. Es treu les sabates i els mitjons, i a continuació s'arremanga els pantalons. Tot i que se sent envigorit, ho fa amb dificultat, lentament, amb escarràs. L'envelliment és un exercici constant d'acceptació. Seguidament s'asseu a la vora del riu i, sense rumiar-s'hi gens, posa els peus dins l'aigua. Si el veiés l'Emília... La fredor de l'aigua el revifa i no triga a entumir-li els peus. Per un instant se sent ple de goig, però en aquell record fet realitat hi manquen veus, rialles, sentiments... éssers estimats que ja no hi són.

El sol ruixa el prat d'una pluja daurada i enlluernadora, i en Cosme vincla el cos damunt la ufanosa verdor sense treure els peus de dins el riu. Amb les mans sota del clatell, contempla el cel solcat pel vol espontani dels ocells. En els seus records ara és un infant, i si algú el veiés en aquell instant també creuria veure un vailet. Quin temps tan feliç aquell! Allà, badoc, estirat de panxa enlaire, se sent tranquil, pletòric, com no se sentia feia molt temps i, el més estrany, sense por de res. Fins i tot el dolor crònic sembla haver desaparegut.

S'aixeca un suau oreig per arrodonir la perfecció d'aquell moment. És un moment tan màgic, un instant tan idíl·lic, que en Cosme sent un desig imperdonable. Un desig que fins ara mai abans no havia sentit. Almenys no d'aquella manera tan certa. Ha estimat la vida com ningú, però pensa que en l'existència de tot Home hi ha d'haver un moment de placidesa tan pregona com aquell per acabar-la.

Tanca els ulls i allibera un profund sospir. Només una cosa pertorba l'encís. Tomba el cap per donar una llambregada al pardal. L'animal continua al mateix lloc i en Cosme té la certesa de què l'ocell l'observa, i per un instant dubte de qui vetlla a qui. Li agradaria molt poder tornar-li la llibertat abans que... Però sent que no serà possible.

-Amic meu, em sento ja en el paradís -mormola.

Torna a tancar els ulls i li arriba el cant dels ocells amb una nitidesa extraordinària. Primer els refilets d'un gafarró, després els d'un pinçà i més tard s'hi afegeixen els d'un verderol i una cadenera. Cants que semblen irrealment tan bells.

El temps va passant. Flueix silencios i constant, com l'aigua que empara el reflex oscil·lant del cos d'en Cosme. Si obrís els ulls en aquell moment, quedaria enlluernat pels raigs del sol, perquè l'astre rei ja es troba en el punt més àlgid de la seva impertorbable trajectòria, i seria l'hora tornar, però...

A casa, l'Emília s'enfila per les parets. El seu pare ha marxat sense esmorzar i sense dir-li ni ase ni bèstia. Sap que s'ha enfadat, però ella ja té prou feina com per haver d'aguantar les seves tossuderies. Ha anat dues vegades al Casal i li han dit que no l'havien vist. Li està fent passar molta ànsia. On pot haver anat? No es mereix que la faci patir d'aquesta manera. Està obsessionat amb aquell ocell a qui sembla tenir més consideracions que no pas a ella. En Jofre li ha repetit moltes vegades que cuidar-se de son pare és una càrrega massa feixuga i que el millor seria dur-lo a una residència, i en ocasions com aquella pensa que potser té raó.

Poc a poc, però, el foc d'encenalls es va apagant per deixar pas a les brases del penediment. Truca en Jofre a la feina i li explica què ha passat. Ell diu que no s'amoïni, que deu haver anat a fer un tomb i que en qualsevol moment arribarà com si res. Però ella no les té totes. Sap que son pare s'ha empipat i ara li sap greu la història del plat. Però... és que a ella li agrada molt aquell joc de cafè que li va regalar la mare abans de morir. És de porcellana. A més, quina importància podia tenir per ell, que fos un plat o l'altre? De vegades, els vells són com criatures i s'entossudeixen amb qualsevol cosa.

A l'hora de dinar, neguitosa i tipa d'esperar, finalment es decideix a sortir per veure si el troba. No sap cap on pot haver anat, i a mesura que va caminant pel carrer pregunta a la gent si l'han vist. Fins que una veïna que surt de la fleca li diu que aquell matí l'ha vist dirigint-se cap al pont. L'Emília s'afanya, té un mal pressentiment. Li suen les mans i el cor li bateja amb força.

Quan arriba al pont, respira fondo i mira al seu voltant. Potser per primera vegada, la majestuositat de la vall i les muntanyes no l'asserena, sinó que més aviat l'aclapara. No entén per quina raó el seu pare ha vingut fins aquest lloc tan allunyat. On pot haver anat? El crida, però és el paisatge que li respon amb un ressò nu i angoixant.

Camina una estona vorejant el riu, fins que el veu estirat de panxa enlaire damunt l'herba, amb els peus dins l'aigua, i sent que li puja la sang al cap. Quin

fresc! Ella passant ànsia i ell allà, ajagut tan tranquil. Camina decidida amb el propòsit d'esbrincar-lo, però així que arriba, abans que obri boca, se n'adona que el que pugui dir serà endebades. Llavors, s'asseu al seu costat i pren, entre les seves, una d'aquelles mans conegudes, estimades, que l'omplien d'angúnia i que ara han deixat per sempre més de tremolar, i una onada creix sobtadament dins seu per esclatar en mil bocins. L'Emília plora desconsoladament per la pèrdua del pare, però també per l'amargor d'un trist pensament: se n'ha anat d'aquest món enrabiada amb ella i ja no hi ha esmena possible.

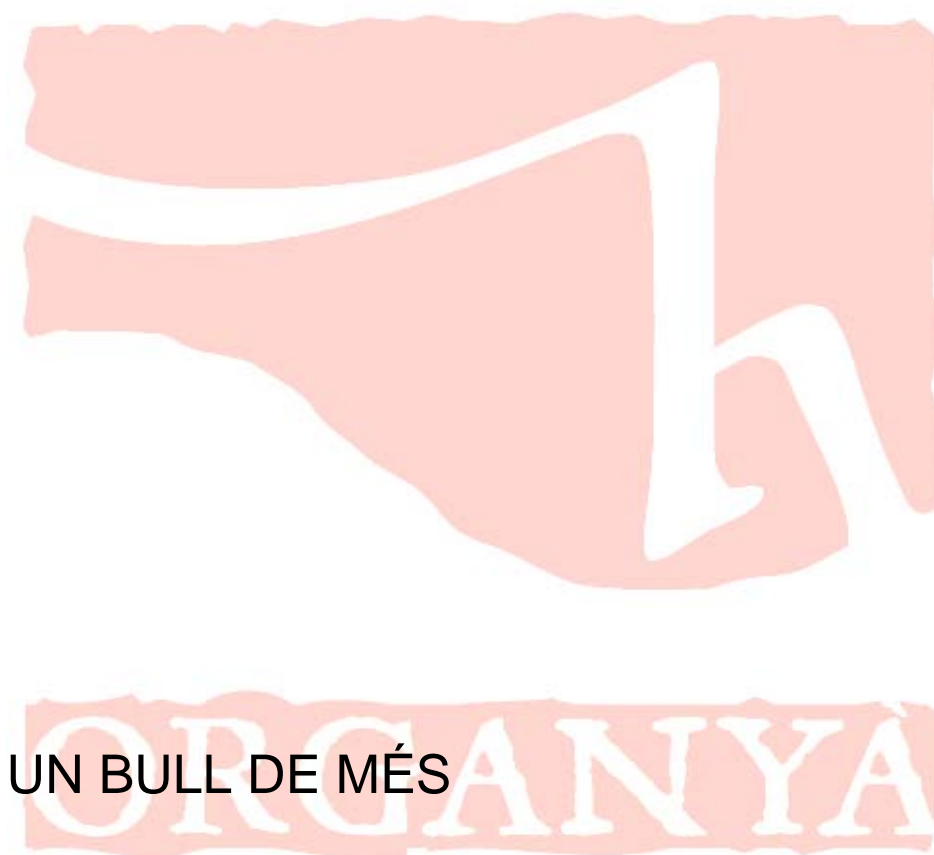
Sura atrapada en un núvol de penediment, dolor i absurditat, quan de sobte sent uns piulets. Uns piulets tan llunyans com un somni i tan propers que sembla que sorgeixin del seu costat, talment com si tingués un ocell damunt l'espatlla. Alça el cap i localitza un pardal a sobre el banc. Prop seu hi ha unes molles de magdalena i pensa que deu ser l'ocell que el seu pare cuidava.

S'incorpora i s'eixuga les llàgrimes amb la mà. S'apropa al banc i s'hi asseu. L'animal s'altera i belluga el caparró inquiet, i ella posa instintivament el palmell obert damunt la pedra. El pardal piula, fa un parell de saltirons i s'hi col·loca a sobre. L'Emília, sorpresa d'aquell sobtat atreviment, aixeca la mà fins a l'alçada de la cara i l'observa de molt a prop. És estrany, pensa, i es pregunta per què aquella dèria del seu pare per salvar-lo, quan anys enrere n'havia caçat a dotzenes d'ocells. I al llarg dels anys, potser centenars, o milers. Encara recorda quan, de petita, anaven amb la mare al bosc a buscar el vesc. Després el bullien i en feien la pasta, perquè el seu pare untés les branques on hi quedaven enganxats els ocells.

El pardal, de sobte, sembla eixorir-se. Piula i belluga el cap a un i altre costat, i per un moment l'Emília veu reflectit en el seu ull rodó i fosc el cos inert del seu pare. Fins que, amb un inesperat i enèrgic batec d'ales, l'ocell s'emporta aquella imatge envoltant-se àgilment vers el vast espai.

UN BULL DE MÉS

Màrius Moneo Vilalta

Finalista

UN BULL DE MÉS UN BULL DE MÉS

Aquell matí l'Agapit Rossell havia rebut un avís seriós de part del doctor Bonany:

- Tens dues solucions, Agapit: una, fer bondat...

El sofert pacient va esperar mig minut que el metge deixés anar l'altra, mentre pel finestral de la consulta veia la rufagada que s'havia desfermat, però l'inclement llicenciat no deia res. Finalment, encara que li requés, ho va haver de preguntar.

- I la segona?
- Morir-te. I no t'ho dic de broma. No juguis amb la sort... Au, que tinguis un bon dia...

'Un bon dia...' Quins nassos que tenia, el metge... Ell rai, com que era un pou sense fons, podia fumar i anar fent fartaneres, que no es trobava mai malament... De fet, per això, ja estava acostumat a la manca de tacte d'aquell home cremat i també a les enormitats que, habitualment, diagnosticaven i practicaven els metges del poble: a la seva tia Ursulina, que era sorda sense pal·liatius, li havien predit que es quedaria cega en una setmana; a la seva cunyada Narcisa li havien extirpat l'apèndix tot i tenir-lo saníssim, i al pobre Brauli li havien enguixat la cama bona en lloc de la trencada.

Amb aquell tètric diagnòstic a la butxaca, el futur es presentava gris, però, per al pobre Agapit, una vida sense beure ni menjar en abundància era pitjor, era negríssim, perquè es convertiria en un viacrucis interminable o en un sermó del capellà nou, mossèn Porli, una corrua de passos, resos i badalls.

De manera que ja es veia fent bondat els quatre primers dies, perquè era conscient que la seva dona, la Claustre, després de llegir l'informe, li prohibiria terminantment tot el que és bo: els rostillons de

UN BULL DE MÉS UN BULL DE MÉS

---

cansalada, el bitxo, la botifarra negra, els peus de porc, la llonganissa i les patates amb sang, els cargols, l'allioli, la tripa i peus, l'escudella amb aquella pilota delictiva i per damunt de tot, el bull de la llengua. Adéu al trago de vi del porró de l'esmorzar, fora el carajillo d'anís de les dotze, res del conyaquet d'havent dinat i de la cervesa a mitja tarda... I *vade retro* caliquenyo, fària i puro dels diumenges. Ja ensumava les míseres patates i col, les estèrils bledes, les tedioses amanides, els rústics espinacs i la beata mongeta tendra; el trist pollastre a la planxa, la carn magra i l'ofensiu lluç bullit; la poma al forn, la taronja amb sucre i la pinya en almívar. El vi amb "graciosa" (no sabia què tenia de graciós) i l'aigua de la punyetera font del Goll.

Per ganes - si no fos que era pacífic de mena - hauria agafat pel coll la primera persona que trobés, per exemple, aquella recepcionista del consultori que semblava especialment entrenada per bordar a la gent.

- Com és que es diu 'Agapit'? Si no se'n diu ningú...
- Coses del meu pare... Però em va que ni fet a mida... Sap què significa 'àgape'?
- No... Ni ganes.
- És grec...
- Ja m'ho semblava, beh... Quaranta euros!
- Tingui.
- No ho té just? Em passo el dia anant a buscar canvi...

Es va contenir i va fer un 'no' parsimoniós amb el cap, però per dins estava desfet: amb quina cara s'havia de presentar al bar del Manolo i demanar una aigua amb gas? Com podria apartar la mirada del plat de tripa i peus de la barra i fer veure que no l'havia clissat? Com

UN BULL DE MÉS UN BULL DE MÉS

---

acostar-se a cal Perris i demanar un cafè llaaaarg i sol? I a La Bufetada i demanar una menta-poliol?

‘Però tot això tan funest...’ pensava mentre sortia al carrer i entomava els darrers flocs d’aigua-neu, ‘... no ha de passar per necessitat. La dona no n’ha de saber res. Tot és qüestió d’amagar els resultats de les proves i de dir que m’han trobat força bé – bé del tot, impossible, perquè la *vigilanta* no s’ho empassaria i ho aniria a preguntar...’

Calia donar una aparença de normalitat a la situació i refiar-se que aquell entramat de conductes, membranes, nervis, tels i fluids que omplia la seva carcassa, aguantaria una campanya més – tropa fidel avesada a les àrdues batalles dels seus àpats desmesurats. Perquè, francament, no essent cap artista, ni un atleta ni tampoc un seductor nat, què podia esperar de la vida? La satisfacció de comprovar que anava sobrevivint als de la seva quinta? Quina ganga...

‘Ben mirat, per això, quina hora és?’ va pensar de sobte. ‘Les onze... Ja em puc espavilar a tornar a la farmàcia pitant, perquè si no el Mingo ja m’aclarirà... ‘Quan ha durat aquesta visita, una hora? Que hem fet parada i fonda?’ em deixarà anar. Aquests ricots sempre tenen por que els estafis... Només pensen en els quartos... I això que no saben què fer-ne...’

Mentre rumiava seriosament sobre totes aquestes qüestions, va trobar una vella plantada al mig del pas. Era la tia Ursulina, la sorda, que es veu que no tenia por del fred. Li va venir al cap aquell nom, ‘óssa petita’, i les onze mil verges que van morir amb la santa en mans dels huns – però llavors ja no ho devien ser, de verges, perquè els huns no semblaven una gent especialment casta. Va provar d’esquivar l’inconvenient, però ja era impossible i es va aturar, resignat, a parlar-hi un moment.

UN BULL DE MÉS UN BULL DE MÉS

- Hola, tieta, com anem?
- Bé, Pito. I tu?

En aquelles converses improvisades, la tia, encara que no hi plegués res, era una espasa: mig llegia els llavis i la resta ho intuïa per la cara que feia l'interlocutor. 'I això sense haver estudiat semiòtica, la tia!' pensava el nebot.

- Anar fent... Fas bona cara, avui, tieta...- va dir l'Agapit defugint explicacions tècniques sobre el propi estat de salut.
- Sí... I diu que demà també.- va respondre la tia.
- Ah...- va contestar el nebot, quan es va adonar que parlava del temps.
- I la Claustre què fa?- va continuar l'anciana animosa.
- Va tirant coces, com sempre.
- No es pot demanar més. Escolta... Justament t'havia de veure per explicar-te una cosa que m'ha passat.

El pobre Agapit, que ho tenia tardíssim i no estava de filis, ja estirava un peu per enfilarr carrer avall, però no va tenir més solució que quedar-se allà clavat com un estaquirot.

- Resulta que tinc el veí a dalt, el Valldeperas, que cada dos per tres, quan surto del pis, me'l trobo estiregassat al mig de l'escala. I tinc uns treballs a passar, amb aquestes meves cames... I saps què és el més gros? Que, després, si el vaig a veure l'endemà i li dic que ja està bé la broma, em diu que no se'n recorda... Em sembla que el xicot s'emborratxa, cau per l'escala i s'hi adorm... I a vegades s'hi està fins que li ha passat la mona... I escolta: per mi que es torri tant com vulgui, però és que em fa patir que un dia no em faci caure o que no quedi mort al mig del pas...

UN BULL DE MÉS UN BULL DE MÉS

- Miri, tieta, deixi'l estar... –li va respondre l'Agapit mig cridant per fer-se entendre. - Si li agrada de viure així...

L'Agapit, en el fons, entenia una mica el fer del veí. Si l'home havia trobat la manera d'evitar d'entrar a casa borratxo o un lloc agradable per reposar on ningú no l'atabalés, quin mal hi havia?

- Ai, Pito, et fas gran i ja no colles fi. Et sembla normal que la gent dormi a l'escala?
- A hores d'ara, tieta, ja no hi ha res que em sembli normal, què vols que t'hi digui. Però me n'he d'anar, que m'esperen... Adéu.
- Però hi parlaràs? – va cridar la tia abans que fos a temps de tombar la cantonada.

Va fer que sí amb el cap i va desaparèixer. Havia estat una mica desagradable amb la pobra doneta. Mentre marxava se'n va adonar i li va fer vergonya... Una tarda d'aquelles es presentaria a veure el Vall-dels-ous perquè li expliqués què cony li passava i per mirar de solucionar-ho. Tot baixant pel carrer del Canyar va trobar l'Emiliano:

- Ei, Pito, on vas?
- No vaig. Vinc.
- Doncs... Ei, Pito, d'on cony véns?
- Vinc del metge.
- I què explica?
- Que em vol dar pel sac, com tots. No em vol deixar fotre re.
- Deixa'ls cantar, que aquests només viuen per amargar l'existència a la parròquia... Mira, m'ha anat de misto de trobar-te... Així m'estalviaré de passar per la farmàcia. Demà anirem a esmorzar a cal Borni, t'hi apuntes?

UN BULL DE MÉS UN BULL DE MÉS

- Osti... No ho sé. Aquest dissabte no tinc guàrdia, però és que... M'han dit que he de fer molta bondat...
- Ah, *bueno*, si ja estàs sentenciat no m'hi fico. Això és per homes.
- Que n'arribes a ser de malparit... Va! Apunta-m'hi...

Sabia que li havia d'haver dit que no, però és que els esmorzars del Borni eren incomparables. Ja començaria a fer bondat l'endemà passat l'altre. Què s'havia cregut aquell cony d'Emiliano... Es coneixien d'adés que eren uns mocosos i anaven a passeig donant la maneta a les seves respectives i respectades mares, i ja llavors l'Emiliano sempre havia de ser més...

Va arribar a la plaça del Gra i la va travessar amb pas feixuc. Les cames no el portaven... Les notava fredes. Anys enrere s'enfilava als arbres, saltava de dalt de tot de la barana i no es feia cap mal... Semblava impossible que un cos primet hagués generat aquella panxa espúria i tirànica que reclamava a cada moment la seva ració... Era la seva etapa de micofilós, quan es passava els dies enfilat en una banda o altra, sentint el plaer que dóna estar per damunt dels altres - ni que sigui físicament... Ara no s'enfilaria ni a la barana, si no l'ajudaven.

- Què, Pito?- li va dir el senyor Mingo Poch només de passar la porta de la farmàcia.- Ja ets aquí?
- Més o menys... He vingut tan de pressa com el carrilet.
- Sí, ja ho veig... Au, vés a despatxar aquell home, que fa estona que es frissa...
- De seguida.

UN BULL DE MÉS UN BULL DE MÉS

Un cop va haver servit el client, l'Agapit es va acostar al Fermí per comentar la jugada.

- Què... Ha renegat molt mentre no hi era?
- Li he sentit a dir el teu nom tres o quatre vegades...
- No es pot anar ni al metge...
- Ja el coneixes...
- Mira que li volia demanar dos-cents euros per comprar-li un regal a la dona... Un avançament de sou... Però no és el dia més indicat...
- Podeu venir a atendre aquesta senyora en lloc de xerrar?- va cridar el senyor Poch des de l'altra banda del taulell.
- *Subito.* -va fer l'Agapit.- Què vol, senyoreta Engràcia?

Com que era soltera, l'Agapit li concedia sempre aquell títol, encara que resultés una mica estrofolari perquè la dona, de fet, rondava els noranta anys.

- Diazepam.
- I què s'estima més? Pastilles o gotes?
- Gotes, que les pastilles no em baixen.

El dependent va pensar que amb aquell coll tan prim i arrugat no era estrany que no passessin.

- Teniu números de Nadal?
- Els del gremi.
- I cap més?
- No.
- Dó-me'n dos.
- Molt bé.

'Aquesta vella es gasta una fortuna en loteria...- va pensar l'Agapit.

'Quasi bé en compra més que jo, però no entenc què carai en vol

UN BULL DE MÉS UN BULL DE MÉS

---

fer... Tot plegat, si li toca la grossa, no tindrà ni temps ni forces per gastar-se'ls...'

La dona va pagar gotes i números i va afegir, com si li hagués llegit el pensament:

- Ja sé que sóc massa vella, però és que em fa una il·lusió de boig que em toqui algun dia...
- És clar, dona. Un any o altre ha de tocar... – va respondre el l'Agapit esbossant un somriure.

Al moment de dir això darrer es va recordar del dècim de loteria de Vic que els portava el Comellas, un viatjant molt trempat de la plana.

- Ei, Fermí...
- Què hi ha?
- Ha passat, el Comellas?
- No encara.
- Ens ha de portar el número...
- Sí. A veure si ens toca i podem plegar de treballar...
- Aquest any va molt tard...- va fer l'Agapit, mirant el calendari. - Però per a Nadal encara falten uns quants dies...

Entre primperans, nolotils i zovirax el matí va passar volant. A última hora es va atrevir a demanar els dos-cents euros al senyor Poch, que, senzillament, va fer com si sentís a ploure.

- Fins demà.- li va dir sense immutar-se.
- Hi hauria d'anar cada dia, al metge... –va comentar amb el Fermí mentre sortien. – Avui el matí se m'ha fet molt curt...
- Sí... Però si ho fessis gaire sovint, el Mingo et fotria al carrer.
- Ja hi pots pujar de peus.

UN BULL DE MÉS UN BULL DE MÉS

A les dues i deu ja era a casa amb una gana terrible i es va ficar a la cuina a tafanejar el contingut de les olles.

- Hola, maco. Què t'ha dit el metge?- li va engegar la seva dona, així que el va veure.
- Ah... Bé. Com sempre...- va fer ell. - Que vigili una mica...
- Ho veus? Em fessis cabal a mi...
- Sí, ja ho sé. Tens raó... He decidit que demà mateix començaré a fer règim i que aniré a caminar una horeta cada dia.
- Què dius ara? Sí que estic contenta...
- Jo no.
- Apa, que és pel teu bé, home.
- No ho sé, Claustre... Si vols que et digui la veritat, sembla que entre tots em vulgueu amargar els quatre dies que em queden...
- Ah, mira. Doncs fot el que vulguis. Ara bé, si després estàs fet una merda no esperis que et cuidi. Et deixaré a l'escala perquè t'arreglegui qui vulgui, tant me fot...

L'Agapit la veia capaç de fer-ho i es va recordar de l'home que jeia a l'escala de la tia-osseta. 'Potser el Valldeperas es troba en aquesta situació...' va pensar, i automàticament se li va desvetllar un sentiment de simpatia pel personatge.

Va dinar tot veient els morros de la Claustre – eren pel seu bé –, es va aixecar fregant-se els seus amb el dors de la mà, va anar a buscar el jec i va enfilat el camí de la porta.

- Piro.
- Escolta...
- Què?
- Ha trucat la Ciseta, per veure si li aniries a arreglar la persiana.
- Cony de cunyada!

UN BULL DE MÉS UN BULL DE MÉS

- No hi vagis, si no vols, ja li diré que no hi vols anar...
- Però si no és això, és que... Tinc feina.
- La meva germana és viuda, saps?, i l'hem d'ajudar una miqueta...
- Molt bé, molt bé, ja hi passaré.

La punyetera mare que havia parit la cunyada... Sempre li havia de tocar els dallonses amb feinetes d'aquelles. La qüestió era tenir un home rondant per la casa... I llavors venia el teatre habitual: se li exhibia descordant-se la bata, la molt bandarria, amb els anys que tenia... I ell havia de resar per no faltar a la memòria del Lluïset, que els devia estar observant des d'un palco del paradís - o, si més no, des del galliner, perquè estava segur que a la gent de baix, per molt que diguessin, tampoc no els devien tocar els millors seients de l'altre barri.

Havent dinat era tradició que passés a fer la visita a cal Perris. Si no hi anava el trobarien a faltar. Si de cas, deixaria la persiana per a més tard.

- Un carajillo, com sempre? – li va dir l'amo.
- Va. Fota-me'l.

Com que eren les últimes hores de llibertat condicional pensava que valia la pena de gaudir-ne plenament. Va fer un xarrup de la poció i va notar una cremor que li recorria la gargamella i s'assentava a l'estómac.

- Tens números?
- El dels cegos.
- Té.- va fer allargant-li els diners. - Me'n quedaré un.

UN BULL DE MÉS UN BULL DE MÉS

A la barra, en un tamboret tort hi seia un individu prim com una canya, que aguantava una copa amb la mà enterca, com si li hagués de caure.

- Ja no coneixes els amics?- va fer l'home-canya.
- Carai, tu... – va fer l'Agapit en tombar-se i veure'l bé. - Ets l'Efrem?
- Sí, noi, tant he canviat?
- No, no... Perdona, és que estava distret.

La veritat és que aquella desferra i el jovenet que havia estat al seminari amb ell no tenien gran cosa a veure. Ja li havien dit que aquells dies tornava a rondar pel poble i que estava molt malament, però de tota manera el seu estat degradat l'havia agafat per sorpresa.

- Així que tornes a córrer per aquí.
- Sí, uns quants dies... No et pensis. Que jo això dels pobles no ho puc sofrir. A mi no em treguis de la Rambla de Terrassa.
- Terrassa mala raça.
- I aquí, què? Aquí us foteu de sentiment.

Va arronsar el cap mig donant-li la raó i es van estar un minut mirant el líquid dens de les copes sense dir ni ase ni bèstia.

- Te'n recordes del pare Massana? – va fer l'Efrem.
- I tant...
- Quan anàvem al menjador i ens feia acabar aquell caldo fastigós... Jo encara hi somio. Molts dies em penso que som al claustre, esperant per entrar a classe, pelant-nos de fred o resant a la capella de Sant Antoni... I encara em sembla que rosego aquells tronxos de col gelatinosos...

UN BULL DE MÉS UN BULL DE MÉS

- Ja fa molts anys que no hi somio en tot allò... Si hi penso algun cop, més que res és per comparar-ho amb com estic ara...
- Sí, jo també. Era un mal viure, però... Què vols que t'hi digui? Érem joves i també ens ho passàvem bé. De religió, d'aquella promoció, em sembla que no en va sortir ni un: tots uns pervertits, eh? No sé què ho deu fer... Au, fem un brindis pels vells temps...
- Va. Txin-txin!

Es va acabar el carajillo i va acompanyar l'Efrem fins al bar del Remei, que constituïa la segona estació del seu viacrucis particular. L'homenet li feia llàstima: havia d'anar amb bastó i recolzar-se amb algú o amb una paret per no caure, però de tota manera seguia fidel als seus principis, segons deia amb orgull 'fins a la *rebentatio*.'

El va deixar plantat a la barra i se'n va anar a veure la Ciseta i la maleïda persiana.

- Hola, noia. Què hi ha?
- Ai, Pito... Em trobes que m'acabo de dutxar... Quina sort que has vingut... Mira, tinc la persiana encallada de fa temps- va dir mentre es refregava la zona púbica amb el palmell d'una mà- i al dematí m'entra la claror fins al llit i em desvetlla... Tant que m'agrada de tombar-m'hi i somiar una estona... A vegades penso en tu i m'hi estic mig dematí...
- Tu rai... – va contestar l'Agapit tot penetrant al menjador - Jo a les set ja no sé què fer-hi al llit... Me'n treuen els nervis.

La Cisa duia la seva bata de flors vermelles esbucada, com sempre, i el va fer passar al dormitori. Ja li tenia l'escaleta de mà a punt i mentre ell estudiava la situació, ella es va asseure al llit i va creuar

UN BULL DE MÉS UN BULL DE MÉS

---

les cames d'una manera que li ensenyava carn pels dos pols, davant la mirada impertèrrita del seu fidel Lluís, ben retratat damunt la tauleta de nit.

L'Agapit es va enfilem en aquella escala ben a poc a poc- no tenia cap ganes de trencar-se el fèmur- i la cunyada, així que el va veure en perill es va aixecar per aguantar-li les extremitats.

Considerada la posició que mantenien, calia ser ben resistent per no caure, però l'Agapit mirava enlaire com un sant pintat pel Greco i pensava que s'havia de capténir perquè, altrament, si alguna vegada topava amb el pobre Lluís a l'altra vida, no sabia com mirar-lo a la cara. Estant així les coses, va fer mans i mànigues per acabar de seguida la reparació - tot plegat era una escorreguda del cordill, que s'havia de tornar a introduir pel foradet corresponent.

Llavors la cunyada, com d'habitud, veient que ell es feia el desentès, va recobrar una positura decent i el va deixar marxar sense oferir-li ni una miserable cervesa.

Tirava escales avall patxip-patxap i li va venir una imatge de quan les baixava volant, lliscant de cul per la barana... I segons com li semblava que encara seria capaç de fer el mateix, però no s'atrevia a intentar-ho. 'No sé què coi em passa que estic tan nostàlgic... Això són els anys.'

Lliure d'engavanyaments i havent complert amb els deures socials que tenia amb els seus bars, es va deixar portar per la seva principal afició, l'estudi de la història local (una deixa del temps del seminari) i es va esquitllar a la biblioteca municipal. Presidint la immensa taula, amb un llibre vetust a les mans, hi havia l'ínclit Jacint Vilardell. Sempre que el veia allà, amb el bigotet en punxa i la barba esmolada, amb el cos tirat enrere i una mà ficada a l'armilla,

UN BULL DE MÉS UN BULL DE MÉS

---

pensava en el “Caballero de la mano en el pecho”. L’home va romandre impassible... No saludava mai la jovenalla (és a dir, qualsevol que tingués menys de seixanta-cinc anys) encara que passessin deu cops pel seu costat, si no és que eren ells que s’hi acostaven a fer-li l’amistat. Era una simple qüestió de jerarquia. L’homenet repetia sovint: vosaltres no ho sabeu, però jo vaig néixer a la Rambla de Catalunya... L’Agapit, tot i haver nascut a cal Patacot, era dels que normalment li anava a dir alguna cosa, - i això que el tenia entravessat per diferents motius.

La cosa venia de lluny, de l’època en què l’Agapit era un jove aprenent d’arqueòleg, llavors de les excavacions al clot de Can Travé. Aquella primera excavació la van fer sota la direcció d’aquell prohóm, artífex de la primera col·lecció del museu local i expert-segons ell- en una pila de temes. (Si hem de fer cas de l’etimologia, matisaria l’Agapit, els artífexs van ser els joves que es van dedicar a treure terra, però el mèrit corresponia sempre a l’especialista). El mètode de treball del senyor Jacint – hereu, segons afirmava, de Schliemann, Evans i Carter – era el següent: s’asseia al costat d’un clot llegint el diari mentre els aprenents com l’Agapit anaven traient peces i les hi ensenyaven perquè les classifiqués: - Això és epipaleolític; allò, neolític, allò altre, edat del bronze...

Els nois quedaven embadalits amb la ciència d’aquell home que, d’un tros lluny, només d’entreveure les peces, ja en calculava l’edat. És clar que llavors encara no havia passat aquella feta tan sonada: la troballa de l’Home dels Tuixons.

Un pagès que cavava una rasa va trobar un cap amb una mandíbula molt curiosa. Com que era un pagès il·lustrat, de seguida va pensar en la importància de la troballa. Coneixedor de la fama de l’insigne prohóm local el va anar a visitar, li va comentar el fet i el va portar

UN BULL DE MÉS UN BULL DE MÉS

---

amb el seu cotxe a l'indret precís de la descoberta. Examinada la peça, el senyor Jacint la va atribuir de seguida a un Homo erectus de feia 700.000 anys. L'entusiasme dels membres del Patronat local de Cultura va ser fenomenal: en paraules del senyor Jacint: "passarem a la Història". I va tenir raó.

Encara recordava els titulars de premsa d'un mes després: "La barra del senyor Vilardell". Perquè, acabat el rebombori mediàtic, quan l'objecte en qüestió va ser portat a la universitat per a l'anàlisi, va resultar que només era una mandíbula de ruc de feia quaranta anys. S'ha de dir que allò va suposar el final de la primera comissió arqueològica de la vila, però aquell jove no es va desdir de perseverar en l'estudi de tot allò que tingués alguna relació amb la Història.

Trenta-cinc anys després d'aquella decepció, l'Agapit estava ficat de cap en un estudi sobre els carlins. Tenia compromesa la publicació d'un manual divulgatiu sobre el període i només li faltava de comprovar quatre dades per completar el treball. A contracor i amb prevenció, es va acostar a saludar el vell estudiós.

- Hola, doctor Vilardell.
- Hola, noi, què hi fas per aquí? – li deia 'noi', encara que ja en tingués cinquanta de fets.
- Vinc per aquell estudi dels carlins, se'n recorda?
- Ah, veus... Està bé que hi hagi algú que es dediqui a la cosa moderna perquè, saps, a mi tot el que va més enllà de l'any mil no m'interessa.
- No? Carai, sí que ho fa fort, senyor Jacint...
- De l'any mil abans de Crist, em refereixo, eh?

UN BULL DE MÉS UN BULL DE MÉS

Un temps enrere se n'hauria anat bocabadat davant de tanta erudició, però llavors es va limitar a acomiadar-se amb un cop de cap i el va deixar tres mil anys enrere, que era allà on li agradava de ser.

Es va acostar a les prestatgeries que coneixia tan bé i va quedar paleolititzat: algú li havia birlat el llibre que estava consultant els darrers dies i allò sí que era un problema. Va anar corrents a veure la Sandra Pinyons, la bibliotecària, per saber què havia passat.

- Ho ignoro senyor Rossell, però, com que no trobo la fitxa enlloc, deu ser que l'han robat...
- Robat, però com pot ser?
- Oh, sí, en roben molts. La gent no té *modos* ni vergonya.
- Bé, home, una cosa és robà'l d'un amic i l'altra és això... Quina llauna! No sap la falta que em fa...
- Ho sento...

'Tres dies, tres dies...' anava remugant mentre travessava els carrers molls. 'No tinc més temps. He de lliurar el material a l'editor, si no em penjarà... Quin desastre! Avui m'han de passar totes... Si no és que... El Frederic em salvarà, sí... Ell té una bona biblioteca, la que li va deixar el seu oncle capellà, i em podrà facilitar l'obreta que necessito... Tinc els dits freds...'

Quan va arribar a casa de l'amic, l'home acabava de marxar. "Ha anat a fer un cafè" li va dir la seva filla.

- Molt bé, maca, i a on hi va?
- Normalment va a cal Furtet, però avui no sé on m'ha dit que anava.
- Fes un esforç, noia...
- No me'n recordo.

UN BULL DE MÉS UN BULL DE MÉS

La falta de memòria d'aquella nena pocapena, va pensar l'Agapit, era una veritable desgràcia, perquè al poble, pel cap baix, hi havia cinquanta bars, un a tocar de l'altre: hi havia el bar dels de casa bona, el bars dels arplegats, el dels noctàmbuls, el dels treballadors de la mina, el dels penques de l'Ajuntament, el dels sonats del CAP, el dels mestres, el de les pepes, la granja de les tietes, la bodega, el cau dels torrats, el bar dels andalusos, el dels magrebins, el dels jubilats de pro, el dels jubilats de re, el dels esmorzars de plat fondo, els dels esmorzars de baguette, el dels cafès de qualitat, el dels cafès de mitjó, etcètera....

Després de recórrer els vint primers establiments de la llista, el va trobar a la bodega. Allò que semblava un antre de perdició, groc i fumats, en realitat, era un niu d'intel·lectuals encobert. Ell s'hi deixava caure tot sovint, però no hi havia anat de seguida perquè pensava: 'A la bodega, el Frederic només hi ve un cop cada quan de celis...' L'home que servia a la barra, l'Ignasi Prat, era un entusiasta de l'òpera que s'havia fet tips de seguir la Renata Tebaldi. Els que hi feien el carajillo eren un micòleg, un ornitòleg i un pintor d'olis modern. Els dos primers eren aficionats, però en sabien tant com els de la Facultat. El tercer era una espasa en el seu ram... Un senyor respectable s'hauria preguntat per què hi anaven... L'Agapit ho tenia ben clar: perquè l'autèntica saviesa no impedeix de trobar-se bé en els ambients de la gent senzilla.

Allà s'arreglava el país i es feia justícia amb tothom, bèsties i persones, sense distinció. I si algú es barallava amb massa èmfasi, l'amo treia el nas de darrere la cortina del fons i engegava un crit que deixava a tothom amb la paraula entravessada al coll.

UN BULL DE MÉS UN BULL DE MÉS

- Me cagum dena! Si crideu *aixíns*, us fotrè tots al carrer!- deia cridant més que ningú.

Quan l'Agapit va veure el Frederic repenjat a la barra se li va obrir el cel.

- Frederic, ets la meva salvació... Hem d'anar a casa teva.
- Sí, home... I què més? Au, vine, i pren-te unes aromes... Ja hi anirem després.
- No tinc temps. Necessito que em deixis un llibre.
- Ara mateix? No fotis.
- Sí.
- Tu beu-te la copeta i no pateixis, que no s'escaparà pas... De seguida l'anirem a buscar.

El Frederic estava tan enganxat a la beguda com ell, però no n'era conscient. Passava temporades que de bon matí ja anava ben alegre... Feia quatre anys havia provat de desintoxicar-se, però la veritat era que, després d'allò, amb l'olor gairebé en tenia prou per agafar la veta... L'Agapit no sabia com fer-ho per treure'l d'allà i es va resignar a prendre's el beuratge que li oferien.

- Avui he trobat l'Efrem... – va fer. - L'has vist? Eh que fa mala cara?
- Sí... Per mi que no arribarà a Nadal...
- Ara que dius això... Nasi!
- Què vols?- va fer l'amo d'un tros lluny.
- Tens loteria?
- La meva.
- Des de quan fas loteria?
- És el primer any.

UN BULL DE MÉS UN BULL DE MÉS

- I quan hi carregues?
- Un vint per cent.
- Cony... Quins pebrots... Va, dona-me'n un...
- Què et sembla, Frederic? Marxem?
- Un moment, home...

Quan ja semblava que el tenia mig convençut, de cop, va passar la pitjor catàstrofe que es pogués arribar a imaginar: tota la colla aplegada al diminut local es va posar a entonar una d'aquelles cançons surrealistes que se sabien de memòria. Eren uns popurris estranys fets de trossos de peces antigues que havien sortit dels diferents visitants d'aquell orfeó improvisat. Un s'ho havia d'agafar tal com venia. No hi havia cap més solució... L'Agapit tenia uns nervis que es moria i ells vinga a repetir una vegada i una altra aquelles estrofes inconnexes.

Al cap d'una hora, quan el cor havia esgotat el repertori i començava a fer bisos, va poder arrencar el seu amic de la barra.

- Cony, que ets pesat...- va dir el Frederic. - Ara que ens ho començàvem a passar bé. I quin carai de llibre vols?
- *La Memoria de la ilustre villa de B. y de sus ciudadanos en tiempos de Maria Cristina.*
- No el tinc.
- Què dius?
- No. El vaig deixar al Vilardell la setmana passada.
- Però no pot ser.. Si el malparit diu que només li interessa la prehistòria.
- Em sembla que vol fer un article sobre els carlins.
- Me cagum l'home! Bé, doncs, et deixo, ja li demanaré...

UN BULL DE MÉS UN BULL DE MÉS

De moment no hi havia manera d'aconseguir el llibret que necessitava per a la xerrada de l'endemà. A part d'això, encara havia de passar una recensió a la premsa, fer fotocòpies de dos articles i visitar l'arxiu parroquial per a una consulta. Una cosa era clara: si trobava el senyor Jacint l'assassinaria, encara que fos l'última gesta que realitzés en aquest món. Ara entenia la desaparició del material de la biblioteca: segur que el tenia ell... Amb la seva barba de senyor de la Lliga en realitat devia sortir amb una pila de volums amagats a sota l'aixella. És clar que tenia una gran biblioteca personal, si els anava afaitant d'aquí i d'allà...

Llavors tot d'un plegat li va fer el zup que encara li quedava per aclarir l'assumpte del Valldeperas i les seves dormicions a l'escala, perquè la tia només el tenia a ell i l'endemà al matí no estaria per ningú, perquè hi havia l'esmorzar antifrugat del mes.

Es va ficar a l'entrada de ca la tia i primer va fer una repassada a l'escala: no hi havia cap mortal ajagut. Després va trucar a la porta del citat Valldeperas, que el va rebre molt amablement... Fins i tot va insistir a fer-lo entrar al pis.

- Ja sé per què véns, no cal que m'ho diguis... És per la teva tia. No has de patir... Tu i jo som amics, oi? El que passa és que algun dia he fet una copeta de més i he caigut a l'escala. És veritat que m'hi dec haver quedat dues o tres horettes a fer un son, però no passa res, home...
- Però, escolta, Llorenç... No veus que això no ho pots fer?
- És que per mi l'escala és el lloc ideal per viure... S'hi està fresc i no has de donar explicacions a ningú... Tot plegat, en aquestes cases del casc antic ja no hi queda ni una ànima...

UN BULL DE MÉS UN BULL DE MÉS

- Has de canviar de vida, noi... Un dia faràs caure la meva tia escales avall i et convertiràs en un criminal o la mataràs de l'espant, que pel cas serà el mateix...

Mentre anava clavant el sermó al veí, l'Agapit pensava qui carai era ell per donar lliçons a algú sobre el tema, però la qüestió és que el va convèncer i van quedar que si un dia veia que havia de caure irremissiblement, esperaria a fer-ho al tram d'escales del tercer pis, passada la porta de la tia, en un racó on no fes nosa a ningú. Al final, el pobre Valldeperas se li va posar a plorar i tot.

- Ai, si em *veigués* la meva dona... Li sabria un greu.
- No et preocupis... La meva em veu cada dia i no para d'atabalar-me perquè menjo i bec sense mesura. I jo li dic: "I què vols que faci per distreure'm? Que em compri un fusell i me'n vagi a matar porcs singlars? Que em fiqui en política i mati les il·lusions dels votants? Que em faci frare i mati els esperits?" I llavors calla, perquè em veu capaç de fer qualsevol bestiesa. Ella voldria que fos una persona normal, que tinguéssim fills i tot això, però jo no hi vull saber res. Un fill necessita un pare que li pugui donar exemple... A més, ja ho vaig provar amb la primera dona i en vaig sortir escaldat... Vinga proves i més proves, perquè l'estèril es veu que era jo... A part d'això, aquella tia era l'ordre personificat, era pitjor que un agent del Komintern. Em controlava el canvi de les butxaques i tot.... Em deia: quants carajillos has fet, avui? I m'ensumava l'alè. La meva intenció era d'escanyar-la, però com que sóc pacífic de mena en vaig ser incapaç. Afortunadament se'n va anar amb l'encarregat de la fàbrica on treballava, un senyor alt, gras i calb, molt simpàtic, que sempre que em trobava em donava copets a l'espatlla. Bé... Ara ja no ho és tant de

UN BULL DE MÉS UN BULL DE MÉS

---

simpàtic, perquè aquella li ha amargat l'existència. Però té la sort que és molt diferent de mi, ell agafa la moto i se'n va a córrer per la muntanya, o l'escopeta i se'n va a caçar... I la deixa sola. Només poden discutir a temps parcial... A part d'això, té quatre calés i pot comprar el seu silenci: un abriguet, una bosseta, un anellet... Jo, com que era pobre i estudiós, m'havia de passar un pila d'hores a casa i ens barallàvem a jornada completa. Si era per allà, m'encarregava feinetes o volia que li donés conversa, o simplement que li fes companyia mentre es mirava sèries hispanoamericanes... I jo no podia... Nascut, criat i pujat en un bar, en trobava a faltar l'ambient i l'escalfor, i la ditxosa tele no em resultava cap substitutiu, perquè la trobo plena de rucs pretensiosos, tot al contrari de la meva bodega, que és plena de savis modestos...

- En això tens raó, veus...- va fer el Valldeperas.
- Em faràs cas?
- T'ho prometo i t'ho juro.

Es van dedicar un emotiu adéu i l'Agapit va tornar a les seves històries. La pèrdua del llibre del Frederic no li deixava cap més opció que llançar-se als peus del seu etern rival, l'Eleuteri Vinyals i suplicar-li que li cedís l'exemplar per uns quants dies (a canvi, ja ho sabia, que ell li'n deixés tres o quatre que feia temps que vetllava).

Va presentar-se a la casa hostil pels volts de les set i el va sobtar de veure tot de saques de plàstic negres abandonades davant la porta del carrer. A dins l'entrada n'hi va trobar mitja dotzena i al replà del pis, un parell més.

Va buscar el timbre per no entrar de qualsevol manera i no el va trobar per enlloc. 'On carai el té?' Al cap d'un minut d'investigació el

UN BULL DE MÉS UN BULL DE MÉS

---

va descobrir al mig de la porta: era un d'aquells timbres de papallona que fan grrriiii, girriiii. "Endavant!" va sentir que cridaven. 'Entro...' va contestar.

L'escena que va poder contemplar al menjador era una cosa dantesca: l'Eleuteri, enfilat al moble-biblioteca, agafava una postada sencera de llibres i els tirava a terra, fent un terrabastall espantós. Després baixava amb un salt, agafava una pala i els ficava en una d'aquelles bosses negres que havia vist a l'entrar. Era evident que l'home canviava de pis, però l'Agapit no s'hauria imaginat mai que un intel·lectual pogués tractar els llibres d'aquella manera. Quan acabava de col·locar la darrera partida volàtil, l'Eleuteri es va adonar que no estava sol.

- Què hi fots tu, aquí?- va cridar.
- He vingut a demanar-te un favor.
- Dignes, home... És el dia ideal. Què vols?
- Doncs, justament et venia a demanar un llibre, la "*Memoria de la ilustre villa de B. y de sus ciudadanos en tiempos de Maria Cristina*", però ja veig que he vingut en mal moment... Si estàs canviant de pis, ja tornaré...
- Qui ho diu?
- Home, amb tot això que he vist a baix...
- No canvio de pis. 'Els' canvien de pis.
- Qui vols dir? Qui més hi ha?
- Els llibres, Pito, els llibres... És que no entens res.

L'Agapit va estar a punt de sortir de polleguera de la ràbia que li feia que el tractessin així, però es va haver d'aguantar perquè volia el llibre al preu que fos.

- Així doncs, què carai estàs fent?

UN BULL DE MÉS UN BULL DE MÉS

- Els trec de casa, no ho veus? Hem acabat.
- Però per què estàs tan enfadat?
- Per què? Vols que t'ho digui?

L'Agapit va fer que sí amb el cap, però no calia perquè l'altre li ho hauria explicat igualment, feliç de tenir un espectador per a la seva astracanada.

- Mira, n'estic ben tip, de tot això... Per què ens hem de matar acumulant llibres, eh? Per què? *Digue-m'ho...* Perquè d'aquí un temps vinguin els nostres parents, els nebots o els renebots, i ho fotin tot a la brossa? Em vols dir per quin motiu ens entestem a construir un espai de civilització, si tot plegat ens hi hem d'estar quatre dies? No saps la història del Patrici?
- No.
- No saps que l'han trobat mort al llit, sol com un gos...
- Què dius?
- Feia tres o quatre dies que era mort. Quan el van trobar ja feia pudor... Pobre noi... No tenia ningú. I era com nosaltres, vinga a acumular discos i llibres i pel·lícules... Com si haguéssim de viure dos-cents anys! I té... Acabat d'arribar als quaranta, ha fet xec i adéu-siau. Si hagués sabut què li esperava, tu creus que s'hauria pres tantes molèsties a estudiar i preparar-se? Et ben asseguro que no... Hauria agafat els quatre calés que tenia i se n'hauria anat a fer la volta al món... O s'hauria buscat una vintena d'amants abans de desaparèixer... O, com a mínim, s'hauria venjat dels seus enemics... Et penses que em vull trobar com ell? Que la mort m'arreglegui amb un llibre a mig llegir i que hi deixi el punt com si hi pogués tornar? Hi ha una vida allà a fora, saps? Es

UN BULL DE MÉS UN BULL DE MÉS

---

pot córrer i volar... I estimar- o si més no, odiar... I nosaltres ens quedem al cau consumint el millor temps de l'existència...

- Calma... No t'ho prenguis així... T'entenc una mica, però és que tot això que dius és el que dóna sentit a la meua vida... Si no, què faria? Per portar la vida apassionant que descrius no tinc ni planta ni butxaca i, a més a més, em rebentaria haver de dir imbecil·litats a unes dones a qui no estimo... Per mi, provar de saber alguna cosa ja és un gran què... Au, deixa-ho córrer, no facis bestieses, arreplega tot el material i torna'l al seu lloc... T'ajudaré, va...
- No, ja hi estic decidit: ho trauré tot de casa. Vull fer com la gent normal: em quedaré el televisor, l'ordinador i para de comptar... La companyia dels morts ja no m'és grata, m'estimo més la dels vius, encara que siguin vulgars...
- Pensa-t'ho, home, no et precipitis...

Llavors es va plantar davant d'una paret i va deixar anar un plor rabiós.

- És que, perdona... Això del Patrici m'ha afectat molt... Era l'únic amic que tenia i... Però què hi fots aquí? Au ves-te'n a la merda i deixa'm estar! Si vols aquest cony de llibre, ha de ser en una de les bosses de baix. Au, pira!
- Està bé, gràcies. Si em necessites, ja saps que...
- Fot el camp!

Seguint les instruccions o invectives rebudes, l'Agapit va baixar al carrer i va començar a furgar entre aquells cadàvers il·lustres i al cap de deu minuts va trobar el que volia. Sense pensar-s'ho, l'Eleuteri li

UN BULL DE MÉS UN BULL DE MÉS

---

havia salvat a vida. Ell que abans només l'havia volgut fotre... El món era ben ximple.

Mentre es dirigia a l'arxiu parroquial no es podia treure del cap la imatge de l'Eleuteri estomacant els llibres. Li passaria a ell, també, una cosa semblant? Ho veia impossible, però, com deia la seva cunyada, no es pot dir mai "d'aquesta aigua no en beuré". Per altra banda, ben mirat, una semblant deserció li facilitava la feina: lliure de l'Eleuteri – valgui la redundància – el terreny era tot seu: les col·laboracions al diari "Les contradades" (més important que "Remarques", on treballava ell) eren un plat de bon aprofitar, i també les xerrades a l'Ateneu i les publicacions a l'Associació d'amics de la Cultura... Era difícil de creure en una renúncia total. ' Però llavors...'-va pensar. 'Potser valdria la pena de comprar-li uns quants sacs de llibres, abans que no ho faci algú altre... Com no se m'ha acudit abans? És que sóc lent en tot...'

Va tornar corrents cap a la casa. Entre una cosa i l'altra se li havia fet fosc. Sota la llum groga dels fanals va poder constatar que les saques negres de davant de la porta s'havien fos. Uns nois n'arrossegaven una per la plaça, per jugar.

- Ei, nens! Perdoneu. Oi que aquesta saca era davant d'aquella porta?
- Sí, però no l'hem robat, ens l'han regalat...
- Us en donaré sis euros...
- Tota seva.
- Però escolteu-me... No em podríeu trobar les altres que hi havia al costat?
- Difícil... -va fer el líder de la colla. - És que ha vingut un home gran, amb una barba rara, molt antipàtic, dient que marxéssim,

UN BULL DE MÉS UN BULL DE MÉS

---

que era amic del senyor Vinyals i que tenia ordres d'encarregar-se de tot allò... Que cridaria la guàrdia urbana i no sé què més... Nosaltres hem pirat ràpidament, però ens hem emportat la saca que teníem a les mans.

- Gràcies, maco.- va respondre l'Agapit.

'Merda!- va pensar. 'Ha de ser el Vilardell dels pebrots, una altra vegada... I segur que no ha ni pujat a demanar permís a l'Eleuteri, que és el mínim que es pot fer... Tanta bona gent que es mor, i aquesta bírria d'home anar resistint per empenyar a tothom... Coi... Sí que s'ha fet tard... Em sembla que me'n vaig cap a casa.'

Es va carregar el sac a l'esquena i se'n va anar.

ORGANYÀ

UN BULL DE MÉS UN BULL DE MÉS

Això de planxar és una llauna, noi... Si no s'inventen una altra cosa més pràctica... Psi, i què? Si la inventessin quan el Pito la comprés jo ja fóra morta. Aquest coi d'home m'ha dit que demà al dematí se n'anirà a caminar... Vols-t'hi jugar alguna cosa que se n'anirà a fer una fartanera amb aquella colla d'arreplegats? Ja pot anar fent, ja, que el que és a mi no em fotrà... Si s'entafora en una fonda llardosa li coneixeré amb la pudor de la roba, aquella barreja de greix i de fum de puro ressec. Quina mania! I quan m'hi vaig casar tan net que es veia... Com pot ser que un home prim, polít, amb una mata de cabells negres es converteixi en panxut, pudent i cap pelat en quatre dies? I jo, què? M'he convertit en un sac sense cintura, jo que havia tingut una cintureta que es podia envoltar amb dues mans... Però la Carme està mot pitjor, jo almenys no sóc geperuda; i la Loreto fa unes cames grossíssimes... I si s'entengués amb una altra? Aquests últims dies s'arregla una mica més, ha anat al barber i s'ha volgut posar la camisa nova... És tan enfavat que qualsevol gata maula me'l caçaria. I què! Que se'l confitin... Ja me'l tornarien, ja... Al cap d'una setmana el tindria arrossegant-se als meus peus. I llavors li diria: - A la meeeeer-da! Però també, què faria? Buscar-me una colla de separades i anar-me'n a la discoteca? Resar tot el sant dia? No, ara tinc un muntatge que val més que no me l'esguerrin... Estic bé. Ja sé que és despistat, poc afectuós, irritable, tossut, poruc, orgullós, desendreçat, envejós, desconfiat, gens presumit, maniàtic, llepafils, tiquis-miquis, estèril, figo, vell verd, golafre, bevedor, jugador i babau... Però me l'estimo. Què faria, sense mi? Aniria amb els mateixos pantalons i camisa quinze dies, no s'afaitaria, menjaria sempre fora de casa, beuria pels descosits i no tindria mai ni un duro, perquè té les mans foradades... Ara fa dies que no li reviso el moneder... L'últim cop hi portava cent euros... Qui sap què n'ha fet? I

UN BULL DE MÉS UN BULL DE MÉS

---

si anés amb putes o tingués una donota en un pis, com aquell amigot seu que li diuen el Quisso? Aquell no se'n fotrà, no, anar enganyant mosses... Un dia trobarà un pare o un germà que li farà l'hara-kiri. Però el meu és incapaç de fer una cosa així, perquè és d'esquerres i ho veuria com una explotació de la dona... O potser més aviat no ho faria perquè això és un poble i un o altre ho sabria... O per por d'agafar malalties d'aquelles... I aquesta fal·lera per la història que me li ha agafat? Si no ha fet cap carrera... Però ell da-li que da-li a llegir llibres que cauen a trossos. No si... A darrera seu, encara em faré famosa. Jo ja li dic: 'Sort en tenim, d'això que escrius, per treure el ventre de pena...' I ell s'empipa... Em sembla que la cosa que m'agrada més del món és fer-li la guitza... Sé que sóc dolenta, però no ho puc evitar. I el manego com vull: quan m'interessa que faci alguna cosa, estic contenta i li faig brometes i pessigolles; quan sé que vol comprar una cosa que no m'agrada o agafar el cotxe i portar-me a un poblot a mirar un arxiu o una biblioteca, el dia abans li munto un sidral que li passen les ganes d'anar enlloc en una setmana... Ara no està gaire bé, per això... Fa dies que fa una mala cara... Ell diu que no és res, però ja me'l conec. He de mirar de veure el doctor Bonany per veure si m'explica què coi passa.

- Pito, ja ets aquí?
- Sí.
- Tens el sopar a taula...
- Molt bé.
- Has de tornar a sortir?
- No. Estic cansadíssim... Faig un mos i cap al llit.

UN BULL DE MÉS UN BULL DE MÉS

L'endemà, el dia de l'esmorzar anhelat, l'Agapit es va llevar tard. No es trobava gens bé, però abans de marxar havia d'acabar de repassar el discurs del vespre, amb l'ajuda del llibret que tant li havia costat d'aconseguir. Es va afanyar tant com va poder a vestir-se i rentar-se mentre anava sentint la cantarella de la seva dona: 'Per fer tard no cal córrer'. 'Per fer tard, no.' –pensava ell – 'Però per fer un bon esmorzar, sí.'

Va entrar a cal Borni gairebé sense saludar i se'n va anar directament a escrutar la barra. Semblava com si hi hagués passat un regiment de morts de fam.

- Sou una colla de fartissos... No m'heu deixat res.
- No t'enfadis... – va fer l'Emiliano, alçant el porró. - És que vetllem per la teva salut...
- Hi ha peu de porc, encara?
- N'hi ha per dos... – va fer l'amo.
- Doncs, apa, som-hi.

Li van abocar un plat d'aquella menja llardosa i ell s'hi va llançar amb fruïció. Després el Borni li va treure una safata amb embotits.

- I la cansalada de la ventresca, què? - va demanar
- Ara te'n porto...
- Què has fumut, que has anat tan tard?- li va dir el Brauli.
- Papiroflèxia.
- Ets ben boig.
- Tens bull de la llengua?- va fer de cop.
- N'hi ha un cul.- va contestar el Borni.
- Porta-me'l.

'No n'hauria de menjar, no... Tinc una mena de coragre...'

- Au... Té, home.- va fer el bàrman servint-li un embotit de l'amplada d'un braç d'atleta.

UN BULL DE MÉS UN BULL DE MÉS

- Que és bo...

Tot va ser tastar el primer tall d'aquell bull i començar a sentir una mena d'opressió al centre del pit.

- Gaaaaa...
- Què et passa? Què tens?

Els crits al seu voltant van fer un crescendo i després es van fondre sobtadament, com si algú hagués polsat la tecla 'silenci' del televisor.

Va estar quatre dies inconscient, lluitant entre la vida i la mort. Quan es va desvetllar tenia un senyor vestit de negre rigorós plantat al davant.

- On sóc? M'he mort?- va fer en veure l'individu.
- Hola, Agapit... Sóc el Mingo Poch... M'alegro que estigui més bé.... M'ha fet patir... Com està?
- Tinc gana...
- Vagi alerta amb això del menjar, que em sembla que no li convé d'abusar-ne...
- Quin dia som?
- El dia vint-i-tres.
- Òstipa... He fet tots aquests dies de festa?
- No es preocupi... El primer és la salut...
- Sí...
- Li he portat els dos-cents euros que em va demanar...
- Ah...- va fer l'Agapit, creient que realment havia ressuscitat a un altre món més just.- Gràcies...

UN BULL DE MÉS UN BULL DE MÉS

- No m'ho ha d'agrair... A més, no pateixi, que no li descomptaré del sou... Prengui-s'ho com una paga de Nadal...
- Però... No ho puc acceptar.
- I tant... I li he portat un lot de Nadal... Ja el té la Claustre...
- Mo... Moltes... gràcies.
- Me'n vaig, que no el vull fatigar. Reposi i no es preocupi... Torni quan estigui ben bé. Apa, adéu.
- Gràcies per la visita.

El farmacèutic va sortir i l'Agapit va quedar tot confós. 'Quin bon home... I mira que l'havia jutjat malament...- va pensar. Llavors va entrar la seva dona sobreexcitada.

- Però... Ja estàs bé? – va fer la Claustre abraçant-lo amb emoció.
- Ara m'ho acaba de dir el senyor Poch... Quin miracle...
- Estàs ben segura que no somio, Claustre? Encara sóc entre els vius?
- Sí, és clar...-va fer ella somicant.
- És que el senyor Poch m'ha regalat dos-cents euros... Vols dir que no estic mort? Tant que el criticava i veus: s'ha portat com un senyor...
- Ja ho pot fer, ja...
- Ja sé que és ric, dona, però no tots els rics són tan generosos...
- No ho dic pas per això... Tu no saps res.
- Què he de saber?
- Li ha tocat la loteria...
- Cony... Sempre plou sobre mullat...
- I en tenia dos dècims...
- Quin número era? Potser en tinc un...- va fer l'Agapit, eixorivint-se.
- No ho sé... No era d'aquí...

UN BULL DE MÉS UN BULL DE MÉS

- No? D'on era?
- Espera't... Deixa'm rumiar... On va tocar, la grossa?
- Fes memòria...
- Ja ho sé: a Vic!
- A Vic?

Llavors va ser quan l'Agapit va recordar que aquell any el viatjant de Vic no havia passat mentre ell era a la farmàcia. Això volia dir que, dels tres números que portava sempre, el senyor Poch se'n devia haver quedat dos... 'Estant com estava jo, no devia gosar d'atabalar la Claustre amb el tema del número... Però el molt lladre sabia que era meu i me l'havia de guardar... Ara entenc que m'hagi fet aquell regal...'

- Malpariiiiit!- va cridar tan fort que el senyor Poch encara devia ser a temps de sentir-lo.

I llavors va ser plenament conscient que no havia d'haver anat mai a aquell esmorzar criminal i, sobretot, que no havia d'haver tastat l'últim tall de bull.

Va estar deu dies més a l'hospital, sense dir res, i els metges es preguntaven què li havia passat. Era clar que no havia pas tornat a entrar en coma, però no obria boca.

Quan va tornar a ser a casa, de mica en mica va anar reprenent la vida normal, però seguia sense voler parlar si no era estrictament necessari. Va deixar la feina de la farmàcia i en va trobar una altra a la benzinera del poble. Va seguir llegint i escrivint sobre la història local i també va reprendre les visites als bars. De tota manera, la seva dieta havia canviat. El dia que va tornar a participar en un

UN BULL DE MÉS UN BULL DE MÉS

---

esmorzar pantagruèlic dels d'abans només va demanar un plat de sardines. Els seus amics li van venir a oferir una safata amb embotits variats i ell els la va refusar amb una ganyota de fàstic.

- Becs!- va deixar anar.
- Deixeu-lo estar... – va cridar l'Emiliano mirant els col·legues. – Ja us vaig dir que li faltava un bull...- I tots van riure.
- T'equivoques... – va contestar l'Agapit tombant-se de cop. – Parlant amb propietat, 'em va sobrar un bull'.

I en l'atmosfera carregada d'aquell bar es va fer un silenci sepulcral.

ORGANYÀ